

DA

DA

DA

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 3.9.2008
KOM(2008) 534 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**En europæisk strategi for havforskning og maritim forskning
En sammenhængende ramme for det europæiske forskningsrum til fremme af
bæredygtig udnyttelse af havene**

1. INDLEDNING

Havmiljøet dækker to tredjedele af vor planet og indeholder et enormt potentiale for borgernes velfærd med meget store ressourcer, som danner grundlag for mange økonomiske aktiviteter. EU's kystregioner tegner sig for omkring 40 % af EU's BNP og den maritime økonomi for 3-5 % (se boks 1).

På grund af den øgede globale handel og konkurrence udgør de menneskelige aktiviteter en miljøbelastning, som truer den marine økologi og bæredygtige havaktiviteter. Især den stigende efterspørgsel efter søtransport, turisme, udvikling af kystområder, fiskeri og akvakultur, sikkerhed, overvågning mv. vil kunne komme til at udgøre en alvorlig trussel for havmiljøet og biodiversiteten.

Videnskab og teknologi spiller en vigtig rolle, når det gælder om at forlige fremme af bæredygtig økonomisk vækst inden for havbaserede aktiviteter med miljøbevarelse. På et åbent globalt marked er konkurrenceevnen for avancerede økonomier som EU's baseret på kapaciteten til at skabe videnbaserede varer og tjenesteydelser med stor værditilvækst. Derfor er der behov for en FTU-indsats for at gøre sådanne varer og tjenesteydelser mere miljøeffektive og finde løsninger på, hvordan ressourcer kan udnyttes bæredygtigt. Der er i EU iværksat en lang række aktiviteter inden for havforskning og maritim forskning. Disse aktiviteter skal koordineres så effektivt som muligt.

Havrelateret viden og innovation er så kompleks, at der er behov for en integreret handlingsstrategi. Der er behov for integreret og dynamisk europæisk forskning for at løse komplekse spørgsmål og finde sammenhængende løsninger på, hvordan havenes økonomiske potentiale kan udnyttes efter en økosystembaseret model.

I den forbindelse påpegede Kommissionen i sine strategiske mål for 2005-2009, at der er:

"... et særlig stort behov for en altomfattende havpolitik, som tager sigte på at udvikle en blomstrende havøkonomi på en miljømæssigt bæredygtig måde. En sådan politik bør støttes af særlig viden inden for marinevidenskabelig forskning, teknologi og innovation."

Med denne erklæring understregede Kommissionen behovet for at stræbe efter topkvalitet inden for havforskning og -teknologi i tråd med Göteborgstrategien¹ og Lissabonstrategien².

Otte år efter fremlæggelsen er forslaget om oprettelse af et **europæisk forskningsrum (EFR)**³ fortsat den vigtigste ledetråd i bestræbelserne for at skabe et optimeret og effektivt europæisk forskningssystem. Det er et centralt element i EU's Lissabonstrategi for vækst og beskæftigelse, der bygger på "videnbaseret økonomi og samfund".

I 2007 offentliggjorde Kommissionen en grønbog om EFR⁴, hvor den gjorde foreløbig status over resultaterne. Dette affødte en offentlig høring, og på baggrund heraf fremlægges der nye

---

¹ Meddelelse fra Kommissionen af 13. december 2005 om revision af strategien for bæredygtig udvikling - En handlingsplatform (KOM(2005) 658 endelig).

² Lissabonstrategien: http://ec.europa.eu/growthandjobs/index_en.htm.

³ Meddelelse fra Kommissionen - Mod et europæisk forskningsrum (KOM(2000) 6 endelig).

⁴ Grønbog - Nye perspektiver på det europæiske forskningsrum (KOM(2007) 161 endelig).

initiativer i 2008 for at sætte mere skub i EFR. De omfatter fem nye initiativer på specifikke EFR-områder og styrket partnerskabsforvaltning under den såkaldte Ljubljaprocess⁵. Den foreslåede strategi for havforskning og maritim forskning er forenelig med og indgår i udviklingen af en bred EFR-politik. Den har en fundamental rolle at spille i den europæiske forskningspolitik, fordi den er et af de første forsøg på at **gennemføre EFR fuldt ud** inden for en forskningssektor. Denne proces blev indledt i Galway⁶.

Som reaktion på grønbogen om en fremtidig EU-havpolitik i juni 2006 og den efterfølgende høring modtog man mange vigtige bidrag fra forskersamfund og andre aktører, hvori der blev givet udtryk for, at der var behov for at puste nyt liv i EU's havforskning og maritime forskning. Dette blev yderligere understreget af Bremenkonferencen, som det tyske formandskab arrangerede i april 2007, og af havforskernesamfundets erklæring på EurOCEAN 2007-konferencen i Aberdeen i juni 2007⁷. I Aberdeenerklæringen opfordredes Kommissionen til i 2008 at tage skridt til en integreret europæisk strategi for havforskning og maritim forskning og at opstille en langsigtet plan for overvågning af en sådan strategis gennemførelse og resultater som led i en europæisk havpolitik.

I meddelelsen om **en integreret EU-havpolitik**⁸, der blev offentliggjort i oktober 2007, bekræftede Kommissionen, at et af de vigtigste mål var at skabe optimale betingelser for havsektorer og kystregioners vækst, samtidig med at målene i EU's miljølovgivning - og især målene i havstrategirammedirektivet⁹ - opfyldes.

På baggrund af havpolitikmeddelelsen blev der vedtaget en handlingsplan. Af den fremgik det, at der i samråd med medlemsstaterne og aktører skulle udarbejdes en **strategi for havforskning og maritim forskning** (temaet for denne meddelelse) til støtte for infrastrukturer, uddannelse, kapacitetsopbygning og en ny tværfaglig tilgang¹⁰.

Formålet med strategien er at foreslå, hvordan man bedre kan integrere havforskning og marin forskning. Samtidig med, at man erkender vigtigheden af at fortsætte bestræbelserne inden for de forskellige discipliner, som havforskningen og den maritime forskning består af (f.eks. mindre forurenende og mere effektive motorer, bedre fartøjsdesign, logistisk optimale trafikstrømme, sikkerhed i forbindelse med havaktiviteter, skibsfartens image osv.), vil der i denne meddelelse blive sat fokus på, at samspillet mellem havforskning og maritim forskning skal forbedres, frem for specifikt at se på veletablerede forskningssektorer.

Boks 1 - Maritim økonomi (fakta og tal - grønbog - en fremtidig havpolitik for EU)

Den maritime økonomi er meget diversificeret, og dens forskellige aspekter er ofte i konflikt med hinanden:

⁵ Rådets konklusioner om igangsættelsen af Ljubljaprocessen - hen imod fuld gennemførelse af EFR - vedtaget den 30. maj 2008.

⁶ Galwayerklæringen, 13.-14. maj 2004 - http://www.eurocean2004.com/pdf/galway_declaration.pdf.

⁷ Aberdeenerklæringen, juni 2007:

http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/pdf/Aberdeen_Declaration_final_2007.pdf.

⁸ Meddelelse fra Kommissionen - En integreret EU-havpolitik (KOM(2007) 575 endelig).

⁹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategirammedirektivet), EFT L 164 af 25. juni 2008.

¹⁰ Handlingsplan SEK(2007) 1278, der ledsager meddelelsen "En integreret EU-havpolitik" (KOM(2007) 575), afsnit 5, "Opbygning af et videns- og innovationsbaseret grundlag for havpolitikken".

- Søtransport (ved 90 % af udenrigshandelen og 40 % af EU's interne handel foregår transporten til søs; gennem de over 1 200 europæiske havne passerer der årligt 3,5 mia. tons varer og 350 mio. passagerer).
- Skibsbygning (skibsværfter og leverandører af udstyr på skibe genererer direkte eller indirekte 0,8 mio. højt kvalificerede arbejdspladser og tegner sig for en omsætning på 90 mia. EUR; Europa er førende på verdensplan, når det gælder bygning af meget avancerede fartøjer såsom færger og krydstogtskibe).
- Energi (havene har underudnyttede ressourcer, der kan anvendes til alternativ energifremstilling i form af tidevandsenergi, bølgeenergi og vindenergi fra havvindmølleparker, og tegnede sig for 121 mio. EUR i 2005).
- Fiskeri og akvakultur (0,5 mio. arbejdspladser og 0,3 % af EU's BNP svarende til ca. 20 mia. EUR pr. år; akvakultur tegner sig for 19 % af EU's samlede fiskeriproduktion).
- Turisme og kystområder (maritim turisme tegner sig for ca. 3 mio. arbejdspladser og havde en omsætning på 72 mia. EUR i 2005).
- Nye ressourcer og blå bioteknologi (fremspirende sektor med en forventet vækst på 10 % om året og et globalt marked på 2,4 mia. EUR).

2. TILGANG

I strategien foreslås der konkrete foranstaltninger og mekanismer, der skal gøre havforskningen og den maritime forskning mere effektiv og yderligere højne dens topkvalitet, så det bliver muligt at tage de udfordringer op og udnytte de muligheder, som havene giver.

Det er ikke længere godt nok med en rent sektoriel og tematisk tilgang til forskning. EU's forskning kan bidrage til at fremme fælles bestræbelser mellem forskersamfund inden for havforskning og maritim forskning, der går ud over specifikke sektorer. En mere effektiv integrering og pooling af viden og ressourcer sammen med et varigt partnerskab kommer til at danne grundlag for en samordnet fastlæggelse af forskningsbehov og -prioriteter.

Strategien går således ud på følgende:

1. Håndtering af systemkompleksitet og interaktioner gennem øget integrering af viden og forskning. Ved hjælp af strategien skal der findes en løsning bl.a. på, hvordan det traditionelle skel mellem videnskab og politisk beslutningstagning, mellem videnskab og teknologi og mellem videnskabelige discipliner og erhvervslivet kan nedbrydes. Der vil blive fastlagt metoder til fremme af forskning af topkvalitet samt tværfaglig og tværsektoriel forskning og innovation.
2. Indførelse af nye forvaltningsformer inden for forskning, som skal tilstræbe at skabe enighed mellem alle berørte parter og åbne en løbende dialog mellem forskere, politiske beslutningstagere, erhvervsliv og samfundsrepræsentanter. Forvaltningen kommer til at bygge på de fem hovedprincipper i Ljubljaprocessen.

Europa-Kommissionens rolle i gennemførelsen af denne strategi er:

- at gøre fuld brug af alle EF-instrumenter, herunder syvende forskningsrammeprogram, til at nå strategiens mål
- at fremme en koordineret tilgang fra medlemsstaternes side for på den måde at bidrage til at nå strategiens mål
- at overvåge gennemførelsen og den løbende tilpasning af strategien i partnerskab med medlemsstaterne og forskersamfundene inden for havforskning og maritim forskning.

Europa-Kommissionen vil træffe foranstaltninger i partnerskab med medlemsstaterne, tredjelande og aktører inden for havforskning og maritim forskning.

3. HÅNTERING AF SYSTEMKOMPLEKSITET

Nedenstående aspekter kommer til at spille en central rolle i forbindelse med håndtering af systemkompleksiteten:

- **Kapacitetsopbygning:** fremme af udviklingen af nye metoder til at nå mere ambitiøse mål inden for forskning. Mange infrastrukturer er gamle, og specialiserede infrastrukturer er dyre. Der er behov for nye færdigheder og nye uddannelsesinitiativer for at tiltrække nye forskere og for at kunne håndtere tværfaglig forskning.
- **Integration** på tværs af bestående discipliner inden for havforskning og maritim forskning. Formålet er at fremme større integration mellem videnteam og forskerteam gennem samspil, netværkssamarbejde og informationsudveksling med henblik på at styrke forskning af topkvalitet. Ved at fremme tværsektoriel integration og gennem forbedret videnoverførsel vil allerede eksisterende og nye markeder på områder såsom blå bioteknologi, energi, akvakultur og sikkerhed kunne benytte sig af videnbaseret innovation, samtidig med at de maritime aktiviteter gøres bæredygtige, at der skabes nye arbejdspladser, og at kvaliteten af produkter og processer forbedres.
- **Synergi** med og mellem medlemsstater, regioner og erhvervsliv. EU-finansieringen af forskning tegner sig kun for en lille del af de offentlige FTU-midler. Den største del af de offentlige midler, der går til forskning i Europa, ydes via nationale og regionale programmer. EU's forskningsindsats har dog endnu ikke nået det mål, der blev opstillet i Lissabondagsordenen, hvor medlemsstaterne blev enige om at afsætte 3 % af BNP til FTU¹¹. Det er derfor altafgørende, at medlemsstater og regioner anvender EU-instrumenter såsom rammeprogrammet for forskning og teknologisk udvikling, Samhørighedsfonden og

---

¹¹ Meddelelse af 11. september 2002 fra Kommissionen - Mere forskning i Europa - Mod 3 % af BNP (KOM(2002) 499 endelig).

rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation til at styrke offentlige og private investeringer.

Den **internationale dimension** af EU's havpolitik er et vigtigt aspekt, som berører alle disse tre hovedlinjer i foranstaltningerne. Vi deler jo de have, der omgiver EU og EU's fjernområder, med tredjelande. Internationalt videnskabeligt samarbejde er et vigtigt værktøj til koordineret og integreret forvaltning af maritime aktiviteter i fælles have. Af øvrige fordele ved den internationale dimension kan nævnes muligheden for at trække på og udnytte andres viden og kunnen med hensyn til at tage fælles udfordringer op og nå en kritisk masse, idet det for visse forskningskategorier ikke ville være muligt på europæisk plan alene.

I nedenstående underpunkter redegøres der for diverse aspekter, som skal behandles, set ud fra de relevante aktivitetsområder. De opdeles i specifikke aktiviteter, som skal gennemføres i de kommende år. Disse aktiviteter gennemføres i et partnerskab, hvori aktører fra diverse forskersamfund inden for havforskning og maritim forskning deltager i EFR's ånd.

3.1. **Kapacitetsopbygning**

Aktivitetsområder

- opbygning af nye infrastrukturer for forskning og observation
- fremme af ny og tværfaglig kapacitet inden for forskningskompetence og innovation
- udvikling af nye modeller for højere uddannelse på det marine og maritime område (f.eks. via dedikerede videns- og innovationsfællesskaber på Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT))
- undersøgelse af nye finansieringsordninger, der kombinerer diverse investeringskilder.

For fortsat at holde sig blandt de førende inden for maritim forskning må Europa finde ud af, med hvilke midler det kan udbygge sin forskningskapacitet. Forskningskapacitet omfatter innovative finansieringsordninger, nye forskningsinfrastrukturer og opfostring af en ny generation af forskere og ingeniører. Det Europæiske Strategiforum for Forskningsinfrastrukturer (ESFRI) har udarbejdet en liste over havforskningsinfrastrukturer af kritisk betydning, og denne liste er et godt grundlag for fastlæggelse af prioriteter på dette område.

Der bør også gøres en indsats for at **fremme kompetenceopbygning**, så det bliver mere attraktivt at være forsker, og så også mobilitet inden for forskningen bliver mere attraktiv. Der er behov for højt kvalificerede forskere og højt kvalificeret hjælpepersonale for at støtte den økonomiske og miljømæssige udvikling i havsektoren og den maritime sektor.

Strategien skal tilskynde til, at der udveksles personale inden for og mellem erhvervsliv og forskning, og til, at ny viden hurtigst muligt integreres i ordningerne for uddannelse og livslang læring. Der bør udveksles viden mellem

forskningsinstitutter og højere uddannelsesinstitutioner. Der bør også tages hensyn til aktiviteterne som led i det for nyligt oprettede EIT og dets videns- og innovationsfællesskaber.

Planlagte foranstaltninger

- (1) Vedvarende støtte til de specialiserede fælleseuropæiske forskningsinfrastrukturer¹², der er nødvendige for kunne tage de allerede eksisterende udfordringer op og udnytte de bestående muligheder, herunder dem, der foreslås som led i den nuværende ESFRI-køreplan og de integrerede infrastrukturinitiativer (I3) i syvende rammeprogram.
- (2) Fastlæggelse af investeringsbehovene på europæisk plan (inkl. driftsudgifter) for nye infrastrukturer, der er nødvendige for at støtte fælleseuropæisk og international havforskning og maritim forskning (f.eks. ved at anvende Samhørighedsfonden til medfinansiering).
- (3) Udvikling af den fornødne kapacitet med hensyn til nye og tværfaglige færdigheder, uddannelse og innovation for at imødekomme de nuværende samfundsøkonomiske og kulturelle tendenser og behov.
- (4) Tilstræbelse af en mere effektiv anvendelse af eksisterende og nye menneskelige og finansielle ressourcer. Her kan man basere sig på allerede eksisterende europæiske, nationale og regionale ordninger (f.eks. anvendelse af retningslinjer for statsstøtte til beskæftigelse, uddannelse og erhvervsuddannelse, de muligheder, som Samhørighedsfonden giver både for menneskelige ressourcer og FTU-støtte til SMV'er, de muligheder, som Leonardo da Vinci-programmet om uddannelse og erhvervsuddannelse giver, forskningsrammeprogrammer, rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation osv.)

Kommissionen vil i 2009 fremme en række aktiviteter med henblik herpå, især ydelse af vedvarende støtte til specialiserede fælleseuropæiske forskningsinfrastrukturer og forenklet kortlægning af behovene for regionale forskningsstrukturer til supplerung af ESFRI-køreplanen og integrerede infrastrukturinitiativer. Kommissionen vil også tilskynde medlemsstaterne og regionerne til at udnytte de disponible EU-midler til disse formål, til at vedtage en koordineret strategi for en ny uddannelsesmodel og til at udvikle en havinfrastrukturpolitik, der fremmer forskning af topkvalitet i Europa, således at forskere fra små og nye medlemsstater uden forskningsinfrastrukturer sikres adgang.

---

¹² F.eks. havobservatorier, specialiserede forskningsskibe, undervandsteknologier, systemer for havovervågning via satellit og på havet, faciliteter for løbende overvågning og dataindsamling, databaser og informationsportaler, supercomputere, modellering og landbaserede faciliteter.

3.2. Integration

Aktivitetsområder

- opstilling af tværtematiske forskningsmål inden for traditionelt afgrænsede forskningsområder, f.eks. klimaændringer, transport, energi, bioteknologi, miljø og fødevarer, samt fremme af tværdisciplinære strategier
- større integration og mere effektiv anvendelse af havdatabaser
- optimal anvendelse af eksisterende forskningsinfrastrukturer
- udbygning af langvarige regionale klynger
- fremme af viden- og teknologioverførsel.

Havforskning og maritim forskning omfatter forskellige videnskabelige og teknologiske discipliner. Integration er en forudsætning for, at der kan udvikles en tværdisciplinær tilgang. I denne meddelelse fastlægges de vigtigste forskningsområder, hvor det er nødvendigt med en tværtematisk tilgang. De fremgår af boks 2. I forbindelse med disse tværgående forskningsområder vil integration af samfundsøkonomisk forskning og virkningerne af forvaltningsbeslutninger få særlig opmærksomhed.

Havforskning af verdensklasse kræver specialiserede og avancerede forskningsinfrastrukturer, som er kostbare. I dag drives de fleste infrastrukturer ud fra nationale prioriteringer. For at optimere sådanne infrastrukturer er det af afgørende betydning, at der skabes et permanent og kompletterende forhold mellem infrastrukturejere baseret på fælles planer for fremtidige investeringer og **standardiserede** måle-, observations- og rapporteringsmetoder.

I mange af EU's kystregioner er der blevet oprettet maritime klynger med støtte fra diverse finansielle instrumenter på EU-plan og nationalt og regionalt plan. Sådanne klynger kan fremme en debat om behovene inden for maritim forskning og om vedtagne foranstaltninger, der skal gennemføres og integreres på regionalt plan.

Planlagte foranstaltninger

- (1) Tværtematisk integration mellem diverse FTU-områder inden for havforskning og maritim forskning.
- (2) Øget integration i anvendelsen af europæiske havforskningsinfrastrukturer med vægt på en procedureharmonisering.
- (3) Udvikling af mekanismer til ydelse af vedvarende støtte til og forvaltning af havdata, herunder kortlægning af europæiske farvande og integrering af havovervågningssystemer.
- (4) Udbygning på regionalt plan af allerede eksisterende maritime klynger som led i videnregionsinitiativet med kortlægning af mulighederne i 2009 og fremme af varige klyngedannelser under EU's regionalpolitik.

- (5) Anvendelse i tæt partnerskab med Kommissionens tjenestegrene af initiativet "Regioner for økonomisk forandring"¹³ under samhørighedspolitikken med henblik på udvikling af yderligere regionale aktiviteter på dette område.
- (6) Gennemførelse i partnerskab med aktører på det marine og maritime område af støtteforanstaltninger med henblik på screening af teknologiekspertise på disse områder for at fremme hurtig overførsel på EU-plan.

Mere specifikt vil Kommissionen i 2009-2010 iværksætte tværtematiske fællesindkaldelser under syvende forskningsrammeprogram for større forskningsområder som anført i boks 2. Kommissionen vil i partnerskab med medlemsstaterne og havforskernesamfundet redegøre for, hvilke muligheder der er for på europæisk plan i fællesskab at udvikle kritiske havforskningsinfrastrukturer, og hvordan de anvendes optimalt.

Kommissionen vil koordinere etableringen af et europæisk havobservations- og havdatanetværk (EMODNet)¹⁴ i 2009 integreret med GEOSS¹⁵ og GMES¹⁶.

Kommissionen vil også tilstræbe at anvende initiativet "videnbaserede regioner" til at fremme regionale maritime klynger og synergi mellem regionale havforsknings- og innovationsstrategier.

Også EF-programmet for innovation får særlig opmærksomhed med henblik på fremme af miljøinnovation og overførsel af ekspertise inden for havteknologi og maritim teknologi på EU-plan.

Endelig vil Kommissionen sørge for, at instrumenterne i syvende rammeprogram bidrager til at forbedre det lokale erhvervslivs forsknings- og innovationsevne.

Boks 2 - Liste over forskningsområder, der kræver en tværtematisk tilgang

Klimaændringer og havene

Vi har behov for bedre kortlægning og vurdering af klimaændringers indvirkning på have og kystområder. Det er også vigtigt at finde ud af, hvordan man afbøder eller bedst udnytter klimaændringer, og hvilke risici og muligheder der er for så vidt angår Det Nordlige Ishav.

Menneskelige aktiviteterets indvirkning på kystøkosystemer og marine økosystemer og forvaltning af sådanne systemer

Kystøkosystemer og marine økosystemer påvirkes af såvel landbaserede som maritime aktiviteter. En bedre forståelse for og afbødning af de kumulerede

---

¹³ KOM(2006) 675

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm.

¹⁴ Efter afsnit 3.3 i handlingsplan SEK(2007) 1278, der ledsager meddelelsen "En integreret EU-havpolitik" (KOM(2007) 575), skal der oprettes et europæisk havobservations- og havdatanetværk.

¹⁵ Globalt system af jordobservationssystemer (GEOSS) - <http://earthobservations.org/>.

¹⁶ Global miljø- og sikkerhedsovervågning (GMES) - <http://www.gmes.info/>.

virksomheder af sådanne aktiviteter gennem mere miljøvenlig teknologi spiller en afgørende rolle.

Økosystemtilgang til ressourceforvaltning og fysisk planlægning

Der er behov for en integreret økosystemtilgang til forvaltning af havressourcer og fornøden viden om, hvilke muligheder der inden for fysisk planlægning af kyst- og havområder er for at bidrage til at optimere forvaltningen af havaktiviteter og maritime aktiviteter og udvikle dem på en bæredygtig måde.

Marin biodiversitet og bioteknologi

Havmiljøet rummer en betydelig del af verdens biodiversitet. Vi har behov for mere viden om den marine biodiversitets funktion, udvikling, beskyttelse og udnyttelse, herunder bioteknologi og bioprospektering.

Kontinentalsokler og dybhavet

Der er behov for mere viden om aflejringer på kontinentalsokler og i dybhavet, gashydraters opførsel, dybhavsøkosystemer og teknologier til bedre dybhavsobservation.

Operationel oceanografi og havteknologi

Der er behov for at videreudvikle marine kerneydelser inden for GMES (global miljø- og sikkerhedsovervågning) med henblik på forbedret forudsigelse af havtilstand og -dynamik, forbedret vurdering af risici såsom algeopblomstring eller forurening samt forbedret støtte til maritim sikring.

Udnyttelse af marine vedvarende energikilder

Havene er et kæmpe energireservoir, og en lang række havprocesser kan anvendes til energifremstilling. Vi har brug for mere viden om, hvordan vi kan udnytte det potentiale, der er i vinden på havet, havstrømme, bølger og tidevand.

3.3. Synergivirkninger

Aktivitetsområde

- fremme af synergi på nationalt og regionalt plan
- mere koordineret tilvejebringelse af tilstrækkelig, vedvarende finansiering fra EU og nationale og regionale kilder til forskning, så den kritiske masse nås, der er nødvendig for at kunne tage større tværfaglige havforskningsudfordringer op
- tiltrækning af yderligere private investeringer, bl.a. gennem europæiske teknologiforas aktiviteter og andre fælles initiativer, der gennemføres af erhvervslivet.

Det er altafgørende, at finansieringen af havforskning og maritim forskning under syvende rammeprogram anvendes som en løftestang til at fremme synergi mellem medlemsstaternes forskningsindsats og, når der er behov for det, **nå den kritiske**

masse, der er nødvendig for at kunne tage større tværtematiske havforskningsudfordringer op.

Fællesskabets FTU-rammeprogram kan lette denne proces gennem diverse finansieringsordninger¹⁷. Gennem ekspertisenet¹⁸ tilstræbes der skabt en vedvarende strukturvirkning på færdigheder, viden og infrastrukturer. Koordinationsforanstaltninger hjælper forskersamfund med at finde lakuner og fastlægge fælles prioriteter for fremtidig forskning.

ERA-NET-ordninger¹⁹ gør det muligt for nationale organisationer, der finansierer forskning, at koordinere deres indsats og tage fælles udfordringer op. De kan føre til ERA-NET+, som hjælper medlemsstaterne med at udarbejde og finansiere fællesindkaldelser som et første skridt hen imod gennemførelse af traktatens artikel 169.

På den anden side er der blevet indført europæiske teknologifora²⁰ for at opnå enighed om forskningspolitikken og prioriteringen inden for en given erhvervssektor. I disse fora udarbejdes der en fælles vision for fremtiden, som følges op af en strategisk forskningsdagsorden, som medlemmerne er forpligtet til at gennemføre.

Alle disse muligheder for at skabe synergi vil blive udnyttet i strategien.

Planlagte foranstaltninger

- (1) Der skal bygges videre på resultaterne af de eksisterende ERA-NET-ordninger, så der foreslås tværnationale forskningsordninger.
- (2) Det skal gøres lettere at poole national offentlig finansiering gennem ERA-NET+.
- (3) Der tages indledende skridt hen imod gennemførelse af traktatens artikel 169 ved at bygge videre på igangværende initiativer.
- (4) Der skal ske en koordinering med andre ordninger i EU-regi eller europæisk regi for finansiering af forskning (rammeprogram for konkurrenceevne og innovation, Samhørighedsfonden, Eureka, Cost).
- (5) Der skal foretages og gennemføres fælles programmering.

Kommissionen vil i 2009-2010 bl.a. fremlægge konkrete forslag til strømlining af den nuværende ERA-NET-ordning. I begrundede tilfælde vil Kommissionen, hvis det støttes af de pågældende medlemsstater, overveje muligheden for artikel 169-støtte til havforskningsprogrammer og på lang sigt foreslå fælles programmering i

---

¹⁷ Se grønbogen om havpolitikken, Background Paper No 8 on Marine Related Research and the Future European Maritime Policy - http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/suppdoc_en.html.

¹⁸ F.eks. MGE, MARBEF, EUROCEANS, VISIONS.

¹⁹ F.eks. MARINERA, MARIFISH, AMPERA, BONUS, ECORD, CIRCLE.

²⁰ Se WaterBorneTP Technology Platform - <http://www.waterborne-tp.org/>.

tråd med de principper og mekanismer, der er fastlagt i kommissionsmeddelelsen²¹ herom.

4. NYE FORVALTNINGSFORMER INDEN FOR FORSKNING

Ifølge strategien skal der tilvejebringes en effektiv og innovativ forskningsforvaltningsramme, der inddrager forskere, politiske beslutningstagere og offentligheden, så der skabes fælles forståelse og et velinformeret grundlag for beslutningstagning baseret på sund videnskabelig viden. Eftersom udfordringerne er globale, og EFR er åben for partnere i andre dele af verden²², kommer den internationale dimension til at spille en vigtig rolle i denne ramme.

Såvel inden for traditionel havforskning og maritim forskning som i teknologiske samfund har man understreget, at der er behov for at fremme den indbyrdes dialog for at sikre en klar fordeling af roller og ansvar mellem EU, nationale offentlige myndigheder og private virksomheder.

Det er vigtigt at have en sund forvaltningsmodel, der bygger på et solidt og varigt videnskabeligt partnerskab. Dette vil lette integrationen mellem havforskning og maritim forskning.

Med den foreslåede forvaltningsmodel forventes det:

- at der skabes enighed blandt aktørerne inden for havforskning og maritim forskning om strategiske spørgsmål vedrørende havforskning og maritim forskning på fælleseuropæisk og regionalt plan
- at det tværdisciplinære samarbejde fremmes, at der tilvejebringes integreret videnskabelig viden om havspørgsmål og maritime spørgsmål, og at forskningsresultater og viden spredes
- at udveksling mellem havforskning og havrelaterede og maritime virksomheder fremmes for på den måde at identificere spørgsmål af fælles interesse og udvikle et potentielt samarbejde
- at der findes frem til, hvordan forskere kan inddrages i den kommercielle udnyttelse af deres forskningsresultater
- at der skabes en samordnet dialog mellem forskersamfundet og beslutningstagere, så der opnås større overensstemmelse mellem forskningsmål og politiske mål, og at forskningsresultaterne kommer til at indgå i den politiske beslutningstagning
- at partnerskabet med tredjelande styrkes, især med tredjelande, som Europa har fælles havområder med, for at fremme en bæredygtig forvaltning af sådanne fælles have.

---

²¹ "Mod fælles programmering inden for forskning", KOM(2008) 468.

²² Siden topmødet i Madrid i 2002 har man på topmøderne mellem Latinamerika og Caribien (LAC) fx slået til lyd for, at der udvikles et EU-LAC-vidensområde.

Kommissionen foreslår, at der lanceres en ny forskningsforvaltningsmodel i form af et "**forum**", der etablerer et "**varigt partnerskab**", hvori eksisterende netværk og alle centrale partnere inden for havforskning og maritim forskning og erhvervslivet inddrages. Formålet med et sådant forum er:

- løbende at ajourføre forskningsprioriteter, at finde lakuner i samråd med aktører, medlemsstater og EU's institutioner, og at give strategisk rådgivning
- at gennemføre forskningsprioriteter, under særlig hensyntagen til nye samarbejdsformer, og innovative finansieringsordninger samt at formidle og udnytte forskningsresultater
- at udvikle en fremsynsfunktion på mellemlang sigt.

Deltagerne i partnerskabet vil også blive opfordret til at udarbejde forslag, der kan styrke samarbejdet med tredjelande med henblik på at udvide deltagelsen i store internationale forskningsprogrammer. Der bør især sættes fokus på havforskning i farvande uden for national jurisdiktion ("blue ocean") og dybhavsforskning. Samarbejdet med EU's nabolande bør også udvides, så der kan fastlægges fælles regionale havforskningsstrategier.

For at konsolidere en sådan partnerskabsproces agter Kommissionen i de kommende år at foreslå foranstaltninger til netværkssamarbejde i forskersamfund, der beskæftiger sig med havforskning og maritim forskning. Kommissionen vil også gøre bedst mulig brug af alle disponible værktøjer og instrumenter til identificering og fremme af internationalt forskningssamarbejde med nabolande og andre tredjelande på ekspertiseområder.

EU's havpolitik bør baseres på den bedst mulige viden om havforskning og maritim forskning. Der er behov for regelmæssig tovejsfeedback mellem havforskningen og havpolitikken. Derfor bør ovennævnte forskningspartnerskab udbygges med en samordnet dialog mellem forskersamfundet og de ansvarlige for havpolitikken som anført i meddelelsen om en integreret EU-havpolitik.

Kommissionen vil i det kommende år se på, hvordan en sådan rådgivningsmekanisme kan indføres.

I forbindelse med "Havets dag i Europa" vil Kommissionen fra 2009 desuden tilskynde til, at der med støtte fra en gruppe fremtrædende personligheder regelmæssigt arrangeres en konference med deltagelse af europæiske aktører inden for havforskning og maritim forskning.

5. KONKLUSIONER

Kommissionen anmoder Rådet og Europa-Parlamentet om at godkende den europæiske strategi for havforskning og maritim forskning og især:

- at godkende de foreslåede metoder og foranstaltninger til håndtering af havenes systemkompleksitet

- at godkende de foreslåede mekanismer til forvaltning af havforskning og maritim forskning
- at forpligte sig til at gennemføre foranstaltningerne inden for deres respektive ansvarsområder.

Kommissionen vil følge strategiens gennemførelse og med jævne mellemrum fremlægge rapporter med status over de opnåede fremskridt. Den første rapport vil blive fremlagt senest i 2012.